

Sygn.akt III AUa 467/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alicja Sołowińska

Sędziowie: Barbara Orechwa-Zawadzka

Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2020 r. w B.

sprawy z odwołania A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o rentę socjalną

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 maja 2020 r. sygn. akt III U 2/19

oddala apelację.

Barbara Orechwa-Zawadzka Alicja Sołowińska Bożena Szponar - Jarocka

Sygn. akt III AUa 467/20

UZASADNIENIE

A. S. w okresie od dnia 1.10.2003 r. do 30.09.2018 r. była uprawniona do renty socjalnej. W dniu 28.09.2018 r. złożyła w (...) Oddział w P. wniosek o ustalenie uprawnień do renty socjalnej na dalszy okres. W celu ustalenia powyższych uprawnień, odwołującą skierowano na badanie lekarskie, po przeprowadzeniu którego, lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 6.11.2018 r. stwierdził, że A. S. jest całkowicie niezdolna do pracy okresowo do 30.11.2020 r. Z-ca Głównego lekarza orzecznika ZUS zgłosił zarzut wadliwości powyższego orzeczenia. Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 23.11.2018 r. stwierdziła, że A. S. nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Wobec powyższego, decyzją z dnia 29.11.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił A. S. prawa do renty socjalnej.

A. S. wniosła odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że jest całkowicie niezdolna do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości podnosząc, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS odwołująca nie została uznana za całkowicie niezdolną do pracy.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie A. S. za zasadne i wyrokiem z 28 maja 2020 r. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznał A. S. prawo od renty sochjalnej od 1.10.2018 r. do 30.09. 2023 r. oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd I instancji dopuścił w sprawie, na okoliczność całkowitej niezdolności do pracy A. S., dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu laryngologii-foniatryi A. P., medycyny pracy D. S. i psychologii L. K., jako właściwych ze względu na schorzenia odwołującej. Biegli w złożonej opinii podnieśli, że zdolność komunikacji językowej odwołującej jest w znacznym stopniu ograniczona, co uniemożliwia efektywne porozumienie się z otoczeniem, a zdolność rozumienia komunikatów słownych na piśmie i zdolność komunikacji za pomocą pisania kształtuje się u niej poniżej poziomu przeciętnego. Zdaniem biegłych, czynnikiem mogącym częściowo kompensować dysfunkcje komunikacyjne jest niezły intelekt pozawerbalny (poziom przeciętny), w tym zdolność rozumienia sytuacji i domyślnych komunikatów w oparciu o kontekst sytuacyjny spostrzegany wzrokowo. Intelpekt ten, a zwłaszcza porównywanie, uogólnianie i wnioskowanie przez analogie są w zupełności wystarczające do poradzenia sobie z pracą w zawodach kaletnika i archiwisty. Wskazując na powyższe, biegli stwierdzili, że rozpoznane schorzenia narządu słuchu i mowy powstały przed ukończeniem 18 roku życia, ale nie powodują całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej, powodując tylko częściową niezdolność do pracy na otwartym rynku pracy, z koniecznością dostosowania stanowiska pracy do możliwości psychofizycznych odwołującej się (znaczny niedosłuch i znacznie ograniczona zdolność porozumiewania się za pomocą powszechnej mowy).

Do powyższej opinii zastrzeżenia złożyła odwołująca podnosząc, że osobą niesłyszącą jest od urodzenia, a od 16 roku życia była uprawniona do renty socjalnej. Umie posługiwać się tylko językiem migowym, stąd nie może znaleźć pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe zastrzeżenia Sąd dopuścił dowód z opinii innego zespołu biegłych z zakresu laryngologii, psychologii i medycyny pracy.

Biegły z zakresu laryngologii T. S. rozpoznał u odwołującej obustronny głęboki niedosłuch graniczący z głuchotą (głuchoniemota) i stwierdził, że po dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, zgadza się ze stanowiskiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z opinią orzecznika ZUS, że u badanej nie stwierdza się całkowitej niezdolności do pracy. Zdaniem biegłego badana może być zatrudniona zgodnie ze swoim wykształceniem i kwalifikacjami, z wyłączeniem pracy w szczególnych warunkach -wymagającej dobrego słuchu i słyszenia kierunkowego. Badana nie utraciła w znacznym stopniu zdolności do pracy w wyuczonym zawodzie, zgodnie z poziomem swoich kwalifikacji.

Biegła z zakresu psychologii L. K. i medycyny pracy D. S. w odrębnie wydanej opinii rozpoznały u A. S. obustronny głęboki niedosłuch zmysłowo-nerwowy (głuchoniemota), audiogenne zaburzenie artykulacji, głosu i mowy znacznego stopnia oraz zaburzenie procesu komunikatywnego. Zdaniem biegłych rozpoznane schorzenia narządu słuchu i mowy powstały przed ukończeniem 18 roku życia, ale stopień ich zaawansowania nie powodują u odwołującej się całkowitej niezdolności do pracy. Po przestudiowaniu akt sprawy, analizie dokumentacji medycznej, badań dodatkowych i opinii lekarskich zawartych w aktach sprawy biegłe podały, że zgadzają się ze stanowiskiem ZUS z dnia 23.11.2018 r., iż badana nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Zdaniem biegłych sądowych z zakresu psychologii i medycyny pracy nawet znaczne zaawansowanie tylko schorzeń narządu słuchu i mowy, (głuchoniemota) nie upośledzają sprawności organizmu w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do pracy. Odwołująca uzyskała kwalifikacje zawodowe jako kaletnik i archiwista i może wykonywać pracę zgodnie ze zdobytymi kwalifikacjami w warunkach odpowiedniego zatrudnienia zgodnie z możliwościami psychofizycznymi na otwartym rynku pracy. Schorzenia i stopień ich zaawansowania nie powodują u odwołującej się całkowitej niezdolności do pracy.

Sąd, biorąc od uwagę sugestie biegłych, dopuścił dowód z opinii kolejnych biegłych z zakresu: psychologii H. P. i specjalisty medycyny pracy J. P., przy czym postanowieniem z dnia 2.12.2019 r., przybrał tłumacza języka migowego do tłumaczenia z języka migowego na język polski w trakcie badania odwołującej przez biegłych sądowych.

Biegłe w wydanej opinii rozpoznały u odwołującej głęboki obustronny niedosłuch zmysłowo-nerwowy oraz audiogenne zaburzenia mowy dużego stopnia. Zdaniem biegłych, schorzenia występujące u A. S. powodują u niej

całkowitą niezdolność do pracy, a naruszenie sprawności organizmu powodujące całkowitą niezdolność do pracy powstało przed ukończeniem 18 roku życia- rozpoznane zostało około 2 roku życia. Całkowita niezdolność do pracy jest kontynuacją niezdolności wcześniej orzeczonej, istnieje nadal po 30.09.2018 r. Przewidywany okres trwania całkowitej niezdolności do pracy to 5 lat tj. do 30.09.2023 roku. W ocenie biegłych wnioskodawczyni nie jest w stanie podjąć pracy w warunkach otwartego rynku pracy.

Biegłe podkreśliły, że orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w warunkach innych niż specjalne, stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu. Konieczne jest odniesienie się do normalnych (typowych) warunków pracy i przez ich pryzmat ocenienie, na ile dana osoba z jej indywidualnym schorzeniem, jest w stanie podjąć zatrudnienie i wykonywać pracę w warunkach normalnych, niedostosowanych specjalnie do jej stanu zdrowia.

Do powyższej opinii zastrzeżenia złożył organ rentowy, podnosząc, że opinia pozostaje w sprzeczności z opinią poprzednich biegłych. ZUS wskazał, że zgodnie ze standardami orzecznictwa lekarskiego głuchoniemota bez innych współistniejących schorzeń, nie powoduje całkowitej niezdolności do pracy. Sam fakt braku komunikacji z otoczeniem nie może być powodem do takiego orzeczenia.

Wskazując na powyższe ZUS wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych sądowych z zakresu medycyny pracy i psychologii.

Sąd powyższy wniosek organu rentowego w oparciu o art. 235² § 1 pkt. 5 k.p.c. oddalił uznając, że zmierzał on jedynie do przedłużenia postępowania, a sporne okoliczności zostały już wyjaśnione.

Oceniając opinie biegłych sądowych wydane w niniejszej sprawie, Sąd podzielił w pełni wywody i wnioski opinii ostatniego zespołu biegłych powołanych do wydania opinii w przedmiotowej sprawie, tj. biegłych z zakresu psychologii H. P. i medycyny pracy J. P.. W przekonaniu Sądu wydana opinia, w przeciwieństwie do opinii poprzednich zespołów biegłych, została poparta logiczną, szczegółową i przekonującą argumentacją, z której wynika, że stan zdrowia odwołującej czyni ją w dalszym ciągu całkowicie niezdolną do pracy. Z opinii biegłych bezsprzecznie wynika też, że całkowita niezdolność odwołującej do pracy spowodowana została naruszeniem sprawności organizmu powstałym w dzieciństwie.

Sąd Okręgowy zauważył, iż z opinii wszystkich zespołów biegłych wydanych w niniejszej sprawie nie wynika, by, w stosunku do okresu kiedy odwołująca była kwalifikowana jako całkowicie niezdolna do pracy, nastąpiła jakakolwiek poprawa w stanie zdrowia i funkcjonowaniu odwołującej.

W tym kontekście biegłe z ostatniego zespołu biegłych w przekonaniu Sądu trafnie, przekonująco i logicznie umotywowały, że oceniając zdolność A. S. do pracy, konieczne jest odniesienie się do normalnych (typowych) warunków pracy i przez ich pryzmat ocenienie, na ile odwołująca z jej indywidualnym schorzeniem jest w stanie podjąć zatrudnienie i wykonywać pracę w warunkach normalnych, niedostosowanych specjalnie do jej stanu zdrowia.

Zgodzić się należy w pełni z biegłymi, że w przypadku opiniowanej, nie tyle istotne są ewentualne przeciwwskazania zdrowotne do podjęcia zatrudnienia, co ocena obiektywnej możliwości wykonywania obowiązków właściwych dla zatrudnienia przy istniejącej głuchoniemocie i wynikającym z niej braku możliwości komunikacji werbalnej. Nie może budzić żadnych wątpliwości, że A. S., przy stwierdzonych u niej dysfunkcjach nie ma możliwości wystarczającego porozumiewania się z otoczeniem, ewentualnym pracodawcą, współpracownikami czy klientami. Brak jest tym samym podstaw do przyjęcia, by była zdolna do wykonywania pracy w normalnych (typowych) warunkach pracy.

Sąd i instancji zwrócił uwagę na fakt, iż możliwość uznania całkowitej niezdolności do pracy jest wykluczona przy zachowaniu choćby ograniczonej zdolności, ale w normalnych warunkach, tj. na tzw. ogólnym rynku pracy. W tym zakresie, Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 roku wydany w sprawie II UKN 134/00 (opubl. OSNP 2002 r., Nr 15, poz. 369), w którym Sąd ten stwierdził, iż przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia ale w innych warunkach niż

specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu. Sąd także stwierdził, że wyjaśnienie treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych, czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd uznał, że najbardziej miarodajna i uwzględniająca powyższe wskazania, jest opinia ostatniego zespołu biegłych.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., zaskarżając go w części dotyczącej zmiany decyzji poprzez przyznanie A. S. prawa do renty socjalnej na okres od 1.10.2018 r. do 30.09.2023 r. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1455 ze zm.) w związku z art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) poprzez uznanie, że odwołującej się A. S. w okresie od dnia 1.10.2018 r. do dnia 30.09.2023 r. i przysługuje prawo do renty socjalnej z uwagi na jej całkowitą niezdolność do pracy,

2. istotne uchybienia procesowe, które miały wpływ na treść wyroku, w szczególności naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nienależyte rozważenie zebranego materiału dowodowego w postaci opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy- D. S., z zakresu psychologii klinicznej- L. K. opinia z dnia 6.07.2019 r. i z dnia 6.03.2019 r.), z zakresu otolaryngologii T. S. (opinia z dnia 23.05.2019 r.), stanowiska Komisji Lekarskiej ZUS zajętego w toku postępowania orzeczniczego przed organem rentowym, zastrzeżeń do opinii biegłego sądowego złożonych przez organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 5.02.2020 r. i w rezultacie ustalenie przez Sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanie rzeczy, iż odwołująca się jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w okresie od dnia 1.10.2018 r. do dnia 30.09.2023 r.

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 29 listopada 2018 r. oraz rozpoznanie postanowienia Sądu z dnia 22 maja 2020 r. o oddaleniu wniosku dowodowego organu rentowego oraz o powołanie innych biegłych sądowych z zakresu medycyny pracy i psychologii w celu ustalenia, czy odwołująca się jest obecnie całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, gdyż w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c. i wyprowadził z nich należycie uzasadnione wnioski, w szczególności o kontynuacji całkowitej niezdolności do pracy A. S. okresowo do 30.09.2023 r.

Nie można także podzielić zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej. Na wstępie trzeba przypomnieć, że renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, świadczenie to przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki lub nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. W ustępie 2 wskazano, że osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje renta socjalna stała- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała, bądź renta socjalna okresowa- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy, dokonuje się na zasadach i w trybie określonym w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stosując odpowiednio przepisy art. 12- 14

tej ustawy. Przepis art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, definiując niezdolność do pracy, stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przepisy ust. 2 i 3 wskazują, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Natomiast zgodnie z jej art. 13 przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, oraz możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psycho- fizyczne. Słusznie Sąd I instancji zauważył, że przy ocenie pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiejkolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarabkowania wykonywaniem jakiejkolwiek pracy. Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc osoba, która spełnia obydwa te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności rozpoznawanej sprawy, przypomnieć należy, iż A. S. była uprawniona do renty socjalnej od 1 października 2003 r. świadczenie to organ rentowy przyznał po raz pierwszy na okres do 31 sierpnia 2004 r. na podstawie orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (k. 3 akt rentowych). Następnie w 2004 r. A. S. była badana przez lekarza orzecznika ZUS, który stwierdził całkowitą niezdolność do pracy, okresową do 31 sierpnia 2008 r. i na tej podstawie organ rentowy przyznał rentę socjalną do 31.08.2008 r. (k. 8 akt ZUS). Całkowitą niezdolność do pracy lekarz orzecznik ZUS stwierdził także u wnioskodawczyni w następnych latach, tj. 2008, 2011, 2015, skutkiem czego renta socjalna była okresowo przedłużana, ostatnio do 30 września 2018 r.

W dniu 28.09.2018 r. A. S. złożyła wniosek o rentę socjalną na dalszy okres, tj. po 30 września 2018 r. W związku z tym wnioskiem odwołująca została poddana badaniu lekarza orzecznika, który orzeczeniem z 6.11.2018 r. stwierdził całkowitą niezdolność do pracy do 30.11.2020 r. spowodowaną naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia.

Wskutek zarzutu wadliwości orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, stan zdrowia wnioskodawczyni oceniała Komisja Lekarska ZUS, która orzeczeniem z 23.11.2018 r. stwierdziła brak całkowitej niezdolności do pracy.

Na tej podstawie, zaskarżoną decyzją z 29.11.2018 r., ZUS odmówił A. S. prawa do renty socjalnej na dalszy okres.

Z uwagi na to, iż ocena stanu zdrowia wnioskodawczyni w kierunku ustalenia koniecznej dla przyznania renty socjalnej całkowitej niezdolności do pracy wymagała wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., zasadnie Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych.

Zauważyć należy, iż w sprawie opiniowały w istocie dwa zespoły biegłych. Po raz pierwszy Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych laryngologii- foniatrii A. P., medycyny pracy D. S. i psychologii L. K..

Z wniosków przedstawionych przez ten zespół (opinia k. 15- 22) wynika, że rozpoznane schorzenia narządu słuchu i mowy powstały przed ukończeniem 18 roku życia i powodują jedynie częściową niezdolność do pracy.

W skład drugiego zespołu biegłych (postanowienie z 8.05.2019 r. k.36) weszli także specjaliści z zakresu laryngologii, medycyny pracy i psychiatrii, przy czym zmienił się tylko lekarz laryngolog, a biegła z zakresu medycyny pracy- D. S. i psychiatrii- L. K. wydały opinię po raz drugi (k. 64- 70) i w dalszym ciągu nie stwierdziły u wnioskodawczyni całkowitej niezdolności do pracy. Biegłe D. S. i L. K. w drugiej z wydanych opinii zwróciły uwagę, że uzyskały wywiad od tłumaczącego męża odwołującej i wskazały, że celem doprecyzowania wypowiedzi celowym byłoby kolejne badanie z udziałem biegłego tłumacza języka migowego. Sąd I instancji uwzględnił taką sugestię biegłych i przeprowadził dowód z opinii drugiego zespołu lekarzy medycyny pracy (J. P.) i psychiatrii (H. P.), który po przeprowadzeniu badań

i zebraniu wywiadu z udziałem biegłego tłumacza języka migowego przedstawili opinię na piśmie, w której stwierdzili, że A. S. jest nadal okresowo całkowicie niezdolna do pracy do 30.09.2023 r.

Analizując opinie wszystkich biegłych oceniających schorzenia rozpoznane u wnioskodawczynie, stwierdzić należy, iż A. S. jest niezdolna do pracy. Pierwszy zespół biegłych wskazał bowiem, że rozpoznane u odwołującej się schorzenie- głuchoniemota powoduje częściową niezdolność do pracy. Drugi zespół biegłych- medycyny pracy i psychiatrii- stwierdził natomiast całkowitą niezdolność do pracy.

Tak więc spór w sprawie dotyczył nie tyle istnienia u wnioskodawczynie niezdolności do pracy, co stopnia tej niezdolności. Poza sporem pozostawał natomiast fakt, iż schorzenia powodujące niezdolność do pracy powstały w dzieciństwie.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, tj. opinii biegłych, dokonaną przez Sąd I instancji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd ten zasadnie podzielił wnioski opinii biegłych medycyny pracy i psychologii oceniających stan zdrowia wnioskodawczynie w ostatniej kolejności i słusznie przyjął, że A. S. jest w dalszym ciągu całkowicie niezdolna do pracy. Niewątpliwie wnioskodawczynie od wczesnego dzieciństwa ma stwierdzony głęboki obustronny niedosłuch, ma niewykształconą mowę, słuch i mowa są niewydolne społecznie. A. S. porozumiewa się jedynie językiem migowym ,który nie jest zrozumiały dla większości społeczeństwa.

W tym kontekście biegłe słusznie podniosły, że istotna przy ocenie niezdolności do pracy jest obiektywna możliwość wykonywania obowiązków właściwych dla zatrudnienia przy istniejącej głuchoniemocie i wynikającej z niej braku możliwości komunikacji werbalnej. Wnioskodawczynie przy stwierdzonych u niej dysfunkcjach nie ma możliwości wystarczającego porozumiewania się z otoczeniem, w tym w środowisku pracowniczym, a to oznacza, że nie jest zdolna do wykonywania pracy w normalnych i typowych warunkach pracy, a więc na ogólnym rynku pracy.

Odwołująca pomimo posiadania aparatu słuchowego, nie używa go, bo brak jest poprawy słyszenia dźwięków i mowy przy jego użyciu. A. S. ma niewykształconą mowę, słabo czyta z ust, a w aparacie nie rozumie mowy potocznej. Słuch i mowa są niewydolne społecznie, co czyni odwołującą całkowicie niezdolna do pracy, co należy odnosić do warunków innych niż specjalnie stworzone.

Podkreślenia wymaga fakt, iż biegłe J. P. i H. P. opiniowały w sprawie po przeprowadzeniu badania wnioskodawczynie i odebraniu od niej wywiadu przy udziale biegłego z zakresu języka migowego. W sytuacji, gdy kontakt z wnioskodawczynią z racji na jej upośledzenie mowy i słuchu jest niemożliwy, to udział biegłego języka migowego w przeprowadzeniu badania pozwala na stwierdzenie, że biegłe, w przeciwieństwie do wcześniej opiniujących biegłych, dysponowały pełnym, a nade wszystko zrozumiałym wywiadem uzyskanym od badanej.

Zwrócić też należy uwagę, iż żaden z zespołów biegłych nie stwierdził, aby nastąpiła poprawa stanu zdrowia wnioskodawczynie w porównaniu z okresem kiedy była uprawniona do renty socjalnej, którą pobierała przez ponad 15 lat. A. S. uczyła się w szkołach dla niesłyszących, uzyskała wykształcenie kaletnika oraz archiwisty, jednakże nigdy nie pracowała zawodowo.

Sąd I instancji dysponował obszernym materiałem dowodowym w sprawie. Wprawdzie opinie biegłych różniły się we wnioskach końcowych przede wszystkim co od istnienia całkowitej niezdolności do pracy, to jednakże fakt ten nie obligował Sądu I instancji do bezwzględnego dopuszczenia dowodu z opinii kolejnych biegłych. Oceny materiału dowodowego Sąd I instancji dokonuje bowiem w odniesieniu do całokształtu okoliczności sprawy. Sąd Okręgowy przekonująco uzasadnił przyjęcie za podstawę orzeczenia opinię biegłych oceniających w ostatniej kolejności.

Z tego względu, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zachodziła potrzeba, kontynuowania postępowania dowodowego i dopuszczenia dowodu z opinii kolejnych biegłych medycyny pracy i psychologii.

Reasumując, Sąd Apelacyjny, dzieląc ustalenia Sadu Okręgowego, iż wnioskodawczynie jest w dalszym ciągu całkowicie niezdolna do pracy okresowo do 30.09.2023 r., uznał, że jest ona uprawniona do renty socjalnej.

Zaskarżony wyrok jest więc zgodny z prawem, a apelacja jako niezasadna na mocy art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

Barbara Orechwa-Zawadzka Alicja Sołowińska Bożena Szponar- Jarocka